

Lupta cu realul postmodernist

Poetul Valeriu Marius Ciungan este la al treilea volum. Recentul, **Oameni în pardesie** (Ed. Bioflux, Cluj-Napoca, 2011) este, în spirit, “antologic” în raport cu cele două precedente: *Poveste de toamnă* (2008) și *Haina de molton* (2009).

În versurile poetului medieșean, se pot identifica cel puțin două serii de părinți: postavangarda deceniului cinci al veacului XX și postmodernismul românesc cu succesiunea lui de generații (1980-2000 ...). Ceea ce dă personalitate vocii poetului în această descendență este spontaneitatea și frumusețea cu care folosește *poetica* postmoderniștilor: ludicul, biografismul, cotidianul banal și derizoriu, relativul, parodia-pastișa după modele canonice, textualismul, ironia, autoironia.

Ca și alți postmoderniști autohtoni, de ce nu postneomoderniști, Valeriu Marius Ciungan n-a uitat lecția neomoderniștilor, mai ales cea a lui Nichita Stănescu și Marin Sorescu. În spatele temelor “banale” și a existenței “boeme” se ascunde o conștiință care își pune întrebări și caută răspunsuri. De fapt, prin tot arsenalul poetic (teme, motive, limbaj, tehnici) poetul se luptă cu fanicul barbar care vrea să “omoare” cripticul, adică misterul, frumusețea și inefabilul din suflet și existență.

Postmoderniștii noștri, urmînd exemplul celor de pe alte meridiane, aproape că blasfemiază metafizica. Această atitudine și poezia ce rezultă din ce ilustrează starea de criză a realului văduvit de sacralitate. Postmodernismul prin rezultatele lui accidentate confirmă adevărul că noutatea autentică, constructivă nu există fără tradiție. Poezia lui VMC este un mic exemplu pentru cele afirmate, pentru starea de “noduri și semne”.

Realul pe care l-am invocat este sugerat prozaic, cu intenție nonpoetică chiar de titlul volumului. În această idee poemul introductiv trebuie citat în întregime fiind exemplar pentru universul și tehnica poetică ale acestui volum: “mă uit în ochii tăi:/ treceau oameni în pardesie bej/ cu mâinile în buzunare,/ îngîndurați,/ cu șlițurile înnegrite, lucioase,/cu părul lins, dat pe spate,/ și fruntea boemă// treceau autobuzele prăfuite ale uzinei mecanice/ cu muncitori aliniați, tăcuți,/ cu miros de șpan,/ cu transpirația aia mecanică/ imprimată pentru totdeauna/ în salopete// treceau copii cu paltoane scurte, ingrate,/ și ghiozdane de carton mari cît sufletul lor,/ lovind cu sete, cu ghetele de-acum un an, pietrele vinovate,/ jucînd un fotbal dureros// treceau oameni în pardesie bej/ iar eu mă uitam în ochii tăi:/ Doamne, cît ești de frumoasă!” (*Oameni în pardesie*) Eul poetic caută să se smulgă din acest real căzut. Dovada? Cele două imagini metaforice din finalul poemului (v.14-17; v.18-20), care merită un comentariu aparte.

Un alt text reprezentativ pentru poezia medieșeanului VMC este *Masca de chivetă*. Sub masca ludicului banalității se consumă o dramă: “îmi cîștigam cu greu poziția strategică,/ de unde declanșam contraatacuri fulger spre lada de gunoi,/ [...] numai spre sine nu aveam nici perspectivă, nici vedere,/ dar de-asta se-ocupa în taină vecina cu alură desuetă,/ sosită în papuci de casă împreună să citim contorul,/ rotit încet de picăturile de după masca albă de chiuvetă.” Să reținem finalul cu ursitele care au fost corupte de realitatea derizorie.

În “*bucătăria*” cotidianului căzut în totală demitizare și desacralizare, poetul, cu încăpăținare, mai caută urmele parcelor pentru o nouă ursire.

În câteva poeme (*Bucătăria de vară*, *Două prietene*) putem identifica ecouri din legenda lui Manole și a Anei lui. Cu aceste exemple am ajuns la un alt aspect al volumului despre care facem vorbire: prezența poeziei de iubire, atît de rară în volumele anterioare. În numeroase texte “eroina” este EA (Ana, Iubita, Femeia, Domnișoara, “Pălăria de paie”). Noul Manole zidește pe

Ana lui: “ce scriam ziua/ noaptea ea citea/ Doamne tot ce scriam ziua/ noaptea ea citea!” În poezia iubirii este evocat cuplul adamic, pe care, în manieră postmodernistă, îl secularizează printr-un ludic suav (*Micuța domnișoară, Pălăria de paie, Stăpîna, Pesemne domnișoară*). O poemă precum *Contopire* ne amintește de legenda lui Pygmalion. Cu tot umorul și autoironia care, se pare, vin din Topîrceanu, poetul are nostalgia genezei și speranța că una nouă va fi mai bună *Stăpîna*). Poetul, contrar tradiției biblice, imaginează o *geneză feminină*. *Stăpîna* este una din cele mai frumoase poezii din volum.

Captiv al realului derizoriu, totuși eul liric nu renunță la ideal, întrupat de erotismul ce poate fi citit în filigranul versurilor (*Micuța domnișoară, Cearșaful – colind, Casa părintească, Pesemne domnișoară, Blues, Balerina*).

În textele menționate, dar și altele, adie ecouri din Nichita Stănescu. Dar trebuie să menționăm că poetul metabolizează pînă la capăt respectivele ecouri (*Două suspine, Răsărit împreună, Cum vrei, Dulce doamnă, Vai*).

Poezia zisă posmodernă fuge destul de bine, nu numai de metafizică, ci și de metaforă, de metaforizare, reducînd textul poetic la *fotograme*. Chiar dacă unele texte sunt fotograme, VMC nu renunță total la simbol și metaforă (nici nu se poate!). Cu tot derizoriul afișat, multe titluri, începînd cu cel al volumului, sunt metaforice cu putere expresivă și de semnificare.

Semne de tehnică poetică care dau seama că poetul e pe cale de a-și definitiva vocea ar fi: simetriile, jocul de cuvinte, dubla semantică a unor lexeme, varietatea tiparelor prozodice, repetiții, refrenul, diferite tipuri de opoziție, ridicare la valoare de simbol a instantaneului.

Volumul *Oameni în pardesie* înseamnă un moment important în devenirea poetică a lui Valeriu Marius Ciungan. Afirmam la începutul recenziei că volumul are un spirit antologic, de *popas*. A simțit poetul că a sosit momentul schimbării de macaz pentru a nu cădea în autopăștișă și manirism. Chiar dacă a avut sau n-a avut această intuiție, poetul este sfătuit, pentru a-și onora harul poetic, să treacă de la *poezia tranzitivă* la *poezia reflexivă*.